

Forfatter: Oehlenschläger, Adam

Titel: Udrag fra Poetiske Skrifter IV

Citation: Oehlenschläger, Adam: "Poetiske Skrifter IV", i Oehlenschläger, Adam: *Poetiske Skrifter IV*, udg. af H. TOPSØE-JENSEN , 1926-1930, s. LI. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-oehl04val-shoot-idm140153725032336/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Poetiske Skrifter IV

Fyld. Saaledes elsker han paa urette Sted at lufte sin historiske Viden: de vidtløftige Excerpter af Kirke- og Normannerhistorien tager for meget Plads i »Palnatoke«; Valdemar den Stores Tysklandsoplevelser vedkommer ikke Axels og Valborgs Skæbne; Kæmpernes Diskussioner i samme Tragedies fjerde Akt breder sig paa den virkelige Handlings Bekostning. Allerede i »Hakon Jarl« (nærv. Udg. Bd. III. S. 336), hvor Helten efter at have mistet sin ene Søn ikke tager i Betragtning at ofre den anden, føles det pinligt unødvendigt, at han en passant nævner en tredje (»Erik stormer om paa egen Haand«). Og til det overflødige kommer de ligefremme Misgreb, hvor det for Tanken virkningsfulde forveksles med det paa Teatret mulige, f. Eks. Correggios Betragtninger i Billedgalleriet, Undertiden skyldes de en usikker Smag: Midnatsuhyggen med Uret og Hane-galet i »Axel og Valborg«; den berygtede Scene i »Palnatoke«, hvor Kongen tager fejl af Klædeskabet og præsenterer sig i Ligtøjet i Stedet for i Kroningsdragten. Hertil kommer en ulykkelig Kærlighed til den ved udvendige Midler haandfast demonstrerede Symbolik, som passer i Romancen, men tager sig ilde ud paa Scenen. Første Gang møder den os, hvor Odins Billedstøtte falder i »Hakon Jarl«, den skæmmer især de to sidste Akter af »Correggio« og tangerer det urimelige, hvor Helten dør under Pengesækken.

Men trods alle Fejlgreb har Oehlenschläger dog en lykkelig Haand som Teaterdigter. Vi ser det i hans Mesterskab i *den enkelte Situation*; alle tre Tragedier rummer Oprin, som kun en meget stor Digter kan skrive dem. Hvor Oehlenschläger er

LI

bedst, er han fuldstændig naturlig. Det opstyltede ligger ham ganske fjærnt; han har tvertimod den guddommelige Gave uden at være søgt eller villet dybsindig at kunne finde det rette Ord i det rette Øjeblik, til at sætte en Oplevelse i den Belysning, den kræver. Han kan uden at ryste paa Haanden forme den store afgørende Scene: Bueskydningen, Axels og Valborgs lykkelige Elskovsmøde, Correggios Sammenstød med Mikel Angelo. Men han kan ogsaa i et enkelt Ordskitte paa ganske faa Repliker opnaa de højeste dramatiske Virkninger: Erkebiskoppens myndige Fasthed overfor den paa samme Tid brutale og svage Konge i »Axel og Valborg«. Situationen er Grundformlen i hans Dramatik, som den er det i hans Lyrik (smågn. Bd. I, S. XXVII).

Og dette udprægede Sindsbevægelsestemperament, der netop i Situationerne helt kunde udfolde sig, fylder hans Skuespil med Liv, der ofte tilslører Handlingens Mangel paa fast Tømmer og erstatter Karakterernes Mangel paa Udvikling. Faa forstaar som han paa en simpel og storslaet Maade at benytte elementære Følelser som Glæde og Sorg, Forventning og Skuffelse som Drivkræfter i Spillet. Han er en Mester i at skildre de bratte Følelsesomslag, som Overraskelsen fremkalder: Jubelen i Axel og Valborgs første Møde; Fortvivlelsen, da Bryllupstoget standses af Kirkens Skilsmisdom; Correggios Samtale med de to fremmede som afslører sig som Malerkunstens Stormestre; Palnatokes uventede Hjemkomst, da Harald netop glæder sig over det forhastede Budskab om hans Død. Parallelt med Forkærligheden for Overraskelser følger Trang til Spænding, som i sine uheldigste Udslag kan

LII